

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ДАЙДЖЕСТ АНТИМОНОПОЛЬНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНИ

ГОЛОВА АМКУ ВЗЯВ УЧАСТЬ У КОНФЕРЕНЦІЇ ЕНЕРГЕТИЧНОГО СПІВТОВАРИСТВА ТА ЗАХОДАХ КОМІТЕТУ ОЕСР ІЗ КОНКУРЕНЦІЇ

4 грудня 2017 року Голова Антимонопольного комітету України Юрій Терентьєв взяв участь у конференції Енергетичного Співтовариства, що проходила у м. Відень (Австрійська Республіка).

У рамках заходу провідні міжнародні експерти здійснюють обмін інформацією щодо впровадження конкурентного законодавства в енергетичному секторі.

Голова АМКУ виступив із доповіддю про поточний стан реформування енергетичної галузі України в контексті дотримання принципів конкуренції та вимог поточного профільного законодавства.

Результати роботи відомства були високо оцінені професійною спільнотою, відзначаючи активність та системність роботи АМКУ. Представники Секретаріату Енергетичного співтовариства висловили особисту подяку Юрію Терентьєву від імені організації за внесок у розбудову енергетичного ринку на конкурентних засадах та побажали успіхів у подальшій реформі одного з рушійних сегментів української економіки на шляху поглиблення євроінтеграційних процесів. Додатково представники Секретаріату обговорили з Головою АМКУ можливості підписання меморандуму про співпрацю.

З 5 по 8 грудня 2017 року Голова Комітету взяв участь у низці заходів Комітету ОЕСР з конкуренції у м. Париж (Французька Республіка), зокрема, у 16-му Всесвітньому Форумі з конкуренції ОЕСР, а також у 2-х робочих групах - «Конкуренція та регулювання» та «Співпраця і правозастосування».

Під час заходів Юрій Терентьєв представив досягнення України та роль АМКУ у питаннях, пов'язаних із розвитком судової практики у застосуванні конкурентного законодавства, а також адвокатуванні конкуренції у структурі державних

органів влади, серед бізнес-спільноти та громадськості.

Крім того, Голова відомства провів серію двосторонніх зустрічей з міжнародними експертами, зокрема, з представниками Секретаріату ОЕСР, Світового Банку, а також головами конкурентних відомств країн Латинської Америки та Європи, що сприяло підвищенню їх обізнаності стосовно діяльності Комітету та покращенню позитивного іміджу України в цілому.

Загальною метою участі представ-

ників АМКУ у заходах Комітету з конкуренції ОЕСР є вивчення досвіду провідних конкурентних відомств світу для подальшого вдосконалення діяльності Антимонопольного комітету України, стимулювання розвитку конкуренції всередині України та, як наслідок, підвищення конкурентоздатності нашої держави на міжнародній арені.

Нагадаємо, що Україна є учасником Комітету ОЕСР з конкуренції. Відповідно до Порядку участі центральних органів виконавчої влади в діяльності міжнародних організацій, членом яких є Україна, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 13 вересня 2002 року № 1371, Антимонопольний Комітет включено до переліку державних органів, відповідальних за виконання зобов'язань, що випливають із членства України в міжнародних організаціях, зокрема зі статусом учасника в Комітеті з конкуренції ОЕСР.

Підписано Протокол між АМКУ та Міністерством антимонопольного регулювання і торгівлі Республіки Білорусь

20 грудня Голова Антимонопольного комітету України Юрій Терентьєв здійснив робочий візит у м. Мінськ (Республіка Білорусь), де зустрівся із керівництвом Міністерства антимонопольного регулювання і торгівлі Республіки Білорусь. Під час візиту Голова АМКУ провів переговори з Міністром антимонопольного регулювання і торгівлі Республіки Білорусь Володимиром Колтовичем, обговоривши актуальні питання співробітництва між антимонопольними відомствами двох держав, зокрема: вдосконалення політики у сфері захисту та розвитку економічної конкуренції, обмін досвідом у сфері розробки і застосування профільних нормативно-правових актів, обмін інформацією при розслідуванні справ щодо

ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції і дослідженнях товарних ринків, здійснення практичних заходів з питань антимонопольного регулювання та розвитку конкурентного середовища (семінарів, тренінгів, практикумів), обмін практиками з питань міжнародного співробітництва та інші питання.

Володимир Колтович поінформував українського колегу про проведену з вересня 2016 року роботу зі становлення міністерства в новому форматі, про основні напрями його діяльності, в тому числі налагодження співпраці з антимонопольними відомствами інших країн і міжнародними організаціями, які займаються проблематикою розвитку конкуренції. У свою чергу Юрій Терентьєв розповів про проведену роботу щодо вдосконалення підходів і підвищення ефективності державного захисту конкуренції, зокрема, про впровадження методики оцінки нормативно-правових актів та індикативних показників економічного ефекту роботи структурних підрозділів і територіальних органів Комітету, про окремі розслідування випадків порушення законодавства про захист економічної конкуренції у сферах продажу бензину, мобільного зв'язку, оптової торгівлі тютюновими виробами, фармацевтики та іншого.

За результатами робочої зустрічі з керівництвом Міністерства антимонопольного регулювання і торгівлі Республіки Білорусь було підписано Протокол між Антимонопольним комітетом України та Міністерством антимонопольного регулювання і торгівлі Республіки Білорусь про внесення змін до Угоди про співробітництво між Міністерством підприємства та інвестицій Республіки Білорусь та Антимонопольним комітетом України від 18 лютого 1997 року, метою якого є розвиток та зміцнення співпраці між Сторонами Угоди в сфері захисту та розвитку економічної конкуренції з урахуванням національного законодавства та міжнародних договорів, учасниками яких є Україна і Республіка Білорусь.

Читайте у випуску:

Енергетичний ринок	2
Фармацевтичний ринок та Державна допомога	3
Роз'яснення щодо удосконалення процедур контролю за концентрацією суб'єктів	4
Інформація АМКУ щодо "Газової справи"	5
Оштрафовано ТОВ "Камянка Глобал Вайн" та "Євротермінал"	6

АМКУ ПІДПИСАВ МЕМОРАНДУМ З АСОЦІАЦІЄЮ "БІРЖОВІ ТА ЕЛЕКТРОННІ МАЙДАНЧИКИ"

27 грудня 2017 року Голова Антимонопольного комітету України Юрій Терентьєв та директор Асоціації «Біржові та електронні майданчики» Олег Падалка підписали Меморандум. Документ дозволить посилити співпрацю між Антимонопольним комітетом України та Асоціацією «Біржові та електронні майданчики» у сфері створення сприятливого середовища для розвитку конкуренції на ринках оптової та роздрібною торгівлі нафти, нафтопродуктів, природного та скрапленого вуглеводневого газу, енергетичного вугілля та електричної енергії. З текстом Меморандуму можна ознайомитись [ТУТ](#).

Рішення та розпорядження АМКУ

• Оштрафовано ПАТ «Київхліб» на 219 тис. 000 грн за порушення законодавства про захист від недобросовісної конкуренції, передбаченого статтею 4 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», у вигляді використання ПАТ «Київхліб» у господарській діяльності оформлення упаковок кондитерського виробу-торту «Казковий ключик», яке схоже на оформлення упаковки кондитерського виробу-торту «Золотий ключик» виробництва дочірнього підприємства «Кондитерська корпорація «РОШЕН», яке раніше почало використовувати його у господарській діяльності, що може призвести до змішування з діяльністю ДП «Кондитерська корпорація «РОШЕН».

• Оштрафовано ТОВ «Харківський акумуляторний завод «ВЛАДАР» на 7 млн. 035 тис. 570 грн і ТОВ «Новабуд-Інвест» штраф у розмірі 339 тис. 999 грн за порушення законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді антиконкурентних узгоджених дій, які стосуються спотворення результатів торгів на закупівлю за кодом ДК 27.20.2 акумуляторів електричних та частин до них (акумуляторних батарей до пасажирських вагонів, акумуляторів та акумуляторних батарей до тягового рухомого складу, акумуляторів автоблокувальних) за лотами № 2 та № 3 [оголошення про проведення процедури закупівлі № 119933, опубліковане в державному офіційному друкованому виданні з питань державних закупівель № 40 (886) від 19.05.2014], проведених державним підприємством матеріально-технічного забезпечення залізничного транспорту «Укрзалізничпостач».

• Оштрафовано ПАТ «Платинум Банк» на 82 тис. 600 грн за порушення законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді подання в неповному обсязі інформації Антимонопольному комітету України на вимогу Голови Комітету України у встановлений ним строк.

• Надано обов'язкові для розгляду рекомендації обласним радам (за списком) та Київській міській раді про вжиття заходів, спрямованих на розвиток конкуренції.

• Надано дозвіл ПАТ «Сбербанк» (м. Київ) на одержання в управління активів у вигляді цілісного майнового комплексу ТОВ «Маріупольський Млинкомбінат» (м. Маріуполь, Донецька обл.).

• Схвалено пропозиції до Кабінету Міністрів України щодо необхідності надання доручення:

- Міністерству інфраструктури України підготувати та внести на розгляд Верховної Ради України зміни до Закону України «Про автомобільний транспорт» щодо лібералізації і дерегуляції ринку пасажирських автомобільних перевезень, спрощення системи допуску до ринку регулярних пасажирських автомобільних перевезень пасажирів автомобільним транспортом на автобусних маршрутах загального користування.

- обласним державним адміністраціям (організаторам перевезень пасажирів автомобільним транспортом) до нормативного врегулювання зазначених питань під час здійснення контролю за дотриманням законодавства у сфері автомобільного транспорту на відповідних територіях вживати заходів щодо забезпечення прозорості та обґрунтованості ціноутворення на послуги з перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування суб'єктів господарювання, які були призначені ними на відповідні маршрути.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ДАЙДЖЕСТ АНТИМОНОПОЛЬНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНИ

АМКУ ТА НКЦПФР ПІДПИСАЛИ МЕМОРАНДУМ ПРО СПІВПРАЦЮ

26 грудня 2017 року Голова Антимонопольного комітету України Юрій Терентєв та Голова Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку Тимур Хромаєв підписали Меморандум про співпрацю.

Метою підписання документу є двостороннє співробітництво, зорієнтоване на обмін інформацією для здійснення оперативних дій щодо державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції та для державного регулювання ринку цінних паперів, а також для вирішення інших питань відповідно до компетенції Сторін, визначених Конституцією та законами України. Зокрема, вироблення спільних підходів, механізмів, рекомендацій у сфері розвитку економічної конкуренції, у сфері розвитку і функціонування ринку цінних паперів і похідних (деривативів), взаємне залучення спеціалістів для допомоги під час розгляду та вирішення питань, що належать до компетенції відомств тощо.

«Ми надзвичайно зацікавлені у конструктивній взаємодії з Нацкомісією з цінних паперів та фондового ринку. Налагодження співробітництва між Комітетом та Комісією, з метою належного регулювання та реагування на процеси ринку, які можуть свідчити про неправомірні маніпулювання, які перешкоджають добро-совісній конкуренції, сприятиме розвитку та ефективному функціонуванню ринку цінних паперів, що в свою чергу забезпечить підвищення конкурентоспроможності вітчизняної економіки», - зауважив під час підписання Меморандуму Голова АМКУ Юрій Терентєв.

Голова НКЦПФР Тимур Хромаєв в свою чергу запевнив: «Розвинений ринок цінних паперів та похідних (деривативів) невід'ємна складова ринкової економіки».

ВАЛЕРІЙ ПОЛЮХОВИЧ: "НЕОБХІДНО ВРЕГУЛЮВАТИ НА НОРМАТИВНОМУ РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОМЕРЦІЙНИМ ОБЛІКОМ ПРИРОДНОГО ГАЗУ ПОБУТОВИХ СПОЖИВАЧІВ"

27 грудня 2017 року в Антимонопольному комітеті України відбувся круглий стіл на тему: «Захист прав побутових споживачів при забезпеченні комерційним обліком природного газу».

У заході взяли участь представники Міненерговугілля, Мінрегіону, НКРЕКП, суб'єктів та експертів ринку.

Під час круглого столу обговорювались питання, зокрема щодо нерівних умов при встановленні засобів обліку природного газу (індивідуальних чи загальнобудинкових лічильників) мешканцям багатоквартирних будинків. Також було висвітлено проблематику стосовно нормативної неврегульованості наслідків відмови споживачами від

встановлення загальнобудинкових лічильників природного газу.

Учасники Круглого столу активно брали участь у дискусії щодо прийняття Верховною Радою України Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про забезпечення комерційного обліку природного газу» щодо порядку встановлення лічильників споживачам природного газу».

За результатами зустрічі Антимонопольний комітет звернувся до Кабінету Міністрів України із пропозиціями доручити відповідним органам держав-

ної влади вжити заходи щодо забезпечення комерційного обліку природного газу побутових споживачів з дотриманням принципів пропорційності, прозорості і недискримінації та ініціювати створення робочої групи щодо напрацювання внесення змін до нормативно-правових актів, які регулюють встановлення засобів обліку для населення.

З матеріалами круглого столу можна ознайомитись [тут](#).

550

СКАРГ

надійшло до Органу оскарження
АМКУ у грудні 2017 року

20

ЗАСІДАНЬ

проведено Органом оскарження
АМКУ у грудні 2017 року

844

РІШЕННЯ

прийнято Органом оскарження
АМКУ у грудні 2017 року

ІМПОРТ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ ЯК ДІЄВИЙ КОНКУРЕНТ ВІТЧИЗНЯНИМ ВИРОБНИКАМ

Антимонопольний комітет України надав Міністерству енергетики та Раді Оптового ринку електроенергії рекомендації щодо можливості залучення імпорту в енергосистему України, виходячи з його економічної доцільності, а саме:

Міністерству енергетики та вугільної промисловості України

Внести зміни до Порядку складання річних та місячних прогнозних балансів електричної енергії об'єднаної енергетичної системи України в частині можливості залучення імпорту електроенергії на конкурентних засадах по відношенню до іншої генерації, зокрема, виходячи з його економічної доцільності.

Раді Оптового ринку електричної енергії

1. Внести зміни до Правил оптового ринку електроенергії, що є додатком 2 до Договору між членами оптового ринку електроенергії, зокрема в частині запровадження конкуренції між імпортерами та виробниками, які працюють за ціновими заявками та, можливо, в певній частині з ДП «Національна атомна енергогенеруюча компанія «Енергоатом».

2. Вжити інших необхідних заходів, спрямованих на створення рівних умов для виробників електричної енергії та імпортерів щодо можливості

забезпечення ресурсного наповнення ринку. Нагадаємо, що за результатами комплексного дослідження ринків електричної енергії та енергетичного вугілля, Антимонопольний комітет, в тому числі, рекомендував Національній комісії, що здійснює державне регулювання в сфері енергетики та комунальних послуг, розробити та затвердити порядок проведення електронних аукціонів із доступу до пропускної спроможності міждержавних мереж.

· Станом на сьогоднішній день доступ до пропускної спроможності міждержавних мереж здійснюється на конкурентних засадах, проте можливість імпорту сьогодні обмежена адміністративно.

· Правилами Ринку передбачено встановлення ціни імпортованої електроенергії Регулятором, проте документ, який би визначав порядок встановлення такої ціни на сьогодні відсутній. Також діючий порядок формування прогнозних річних та місячних балансів ринку електроенергії передбачає залучення імпорту за замиканням принципом, виключно для збалансування енергосистеми.

· Водночас, оптові ціни на електроенергію в країнах, з якими Україна з'єднана міждержавними перетинами, подекуди нижчі, ніж ціни, за якими продають електроенергію теплові електростанції.

· Відтак, на сьогоднішній день в Україні є технічна можливість імпорту електроенергії та його економічна доцільність, проте наявні високі адміністративні бар'єри для входження імпортерів на ринок. Як зазначила Перший заступник Голови Комітету Ніжнік Марія Володимирівна під час робочої зустрічі у Комітеті, яка була присвячена вирішенню проблемних питань, що стримують формування конкурентних відносин на ринках електроенергії: «Імпорт електричної енергії міг би скласти суттєву конкуренцію вітчизняним виробникам, зокрема, теплової генерації, а також, можливо в певній частині і атомній генерації».

АМКУ СХВАЛИВ РЕКОМЕНДАЦІЇ МІНІСТЕРСТВУ ФІНАНСІВ УКРАЇНИ, СПРЯМОВАНІ НА РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦТВА І КОНКУРЕНЦІЇ НА РИНКУ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ

На засіданні Антимонопольного комітету України 28 грудня 2017 року схвалено рекомендації Міністерству фінансів України, спрямовані на розвиток підприємництва і конкуренції на ринку банківських послуг, в яких з метою недопущення спотворення конкуренції на ринку банківських послуг, Комітет рекомендував забезпечити умови призначення голів та членів наглядових рад державного банку та банку з державною часткою, які унеможливають здійснення ними погодженої поведінки або вирішального впливу на ринок. Законодавство встановлює особливості регулювання діяльності державних банків та банків із державною часткою, в тому числі в контексті компетенції Міністерства фінансів. Банківським законодавством передбачено, що в державних банках вищим органом управління є наглядова рада, яка здійснює контроль за діяльністю правління банку; для банків з державною часткою встановлено обов'язок створити раду банку – орган контролю, що здійснює контроль за діяльністю виконавчого органу (правління). Враховуючи коло питань, вирішення яких відповідно до закону належить до виключної компетенції наглядової ради, наглядова рада має вирішальний вплив на ринкову

поведінку банку, тому ефективне функціонування наглядової ради є одним із визначальних факторів роботи банку та його розвитку. Ринкове становище банків державного сектору та одночасне заміщення одними й тими ж особами посад голів та членів наглядових рад у декількох банках державного сектору, які фактично мають конкурувати між собою, може потенційно призвести до здійснення ними погодженої поведінки або вирішального впливу на ринок.

Відповідний вплив на діяльність банків державного сектору здійснює Міністерство фінансів України, яке наділено повноваженнями щодо:

- формування та проведення у межах повноважень, передбачених законом, єдиної державної фінансової політики, зокрема щодо розвитку державних банків та внесення на розгляд Уряду проектів рішень стосовно погодження завдань на голосування представникам Кабінету Міністрів України у складі наглядових рад державних банків;

- управління корпоративними правами в банках із державною часткою.

Зазначені у рекомендаціях питання є актуальними та можуть бути враховані в тому числі під час розроблення Міністерством фінансів України оновленої стратегії розвитку банків державного сектору, одним із елементів якої можуть стати напрями удосконалення корпоративного управління зазначених суб'єктів з метою недопущення спотворення конкуренції між банками державного сектору.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ДАЙДЖЕСТ АНТИМОНОПОЛЬНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНИ

Голова АМКУ Юрій Терент'єв та державний уповноважений Комітету Світлана Панаютіді взяли участь у семінарі АСС

12 грудня 2017 року Голова АМКУ Юрій Терент'єв та державний уповноважений Світлана Панаютіді взяли участь у семінарі Американської торговельної палати в Україні на тему: «Уроки, винесені з рішень Антимонопольного комітету України проти фармацевтичного виробника і двох його дистриб'юторів» за участю народного депутата України Вікторії Пташник, представників фармацевтичної та інших галузей економіки. Семінар був спрямований на відкритий та чесний діалог щодо підходів, які використовує Комітет під час розслідувань на фармацевтичному ринку. Юрій Терент'єв представив узагальнення практики діяльності органів Комітету, пояснив основні принципи, якими керується у своїй діяльності АМКУ та їх відповідність принципам роботи

провідних конкурентних відомств світу. Наголосив на неухильному дотриманні Комітетом під час прийняття всіх своїх рішень принципу відкритості та прогнозованості правозастосування. Світлана Панаютіді детально на прикладах пояснила підходи АМКУ стосовно визначення товарних меж ринків у сфері реалізації лікарських засобів, звернула увагу на проблематику впливу непрозорих знижок, зокрема, ретроспективним способом, що не враховуються в подальшому ціноутворенні та дозволяють підтримувати завищений рівень цін. Також на прикладі останніх рішень АМКУ було продемонстровано основні види незаконних практик фармкомпаній, а саме, розподілу ринків за асортиментом товарів, стимулювання обмеження у дистрибутивних каналах присутності у значних обсягах ліків-генериків; застосування в угодах механізмів завищення цін для сегменту публічних закупівель тощо. Під час семінару відбулася жвава дискусія, під час якої представниками АМКУ було презентовано узагальнення ризикових, з точки зору їх негативного впливу на конкуренцію, практик на фармринку, а також надано учасниками семінару поради, зокрема щодо побудови системи звітування у відносинах з контрагентами, розробки програм підтримки пацієнтів, врахування яких допоможе уникнути негативного впливу на конкуренцію.

ГОСПОДАРСЬКІ СУДИ ПІДТРИМАЛИ КОМІТЕТ У СПРАВІ ЩОДО ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ КОМПАНІЇ СЕРВ'Є ТА ЇЇ ДИСТРИБ'ЮТОРІВ

14 грудня 2017 року Господарським судом міста Києва після майже річного розгляду судової справи відмовлено у задоволенні позову спільного українсько-єстонського підприємства у формі ТОВ «Оптіма-Фарм, ЛТД» про визнання недійсним рішення Комітету від 29.09.2016 № 448-р в частині, що стосується цього товариства.

Водночас, ще 2 листопада 2017 року Київський апеляційний господарський суд підтримав Комітет, залишивши без задоволення апеляційну скаргу ТОВ «БадМ» та залишивши без змін

рішення Господарського суду міста Києва від 22.05.2017 у судовій справі за позовом ТОВ «БадМ» про визнання недійсним рішення Комітету від 29.09.2016 № 448-р в частині, що стосується ТОВ «БадМ».

Нагадаємо, рішенням Комітету від 29.09.2016 № 448-р визнано, що ТОВ «Серв'є Україна» і ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД», ТОВ

«БадМ», ПрАТ «Альба-Україна», ТОВ «А'СТА», ТОВ «Людмила-Фарм», уклавши відповідні угоди про дистрибуцію, вчинили антиконкурентні узгоджені дії. За вчинені порушення накладено штрафи на ТОВ «Серв'є Україна» на загальну суму 1 млн. 695 тис. 691 грн; ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД» - 179 тис. 723 грн; ТОВ «БадМ» - 902 тис. 655 грн; ТОВ «А'СТА» - 423 тис. 573 грн; ТОВ «Людмила-Фарм» - 25 тис. 712 грн. ТОВ «Серв'є Україна», ТОВ СП «Оптіма-Фарм, ЛТД» і ТОВ «БадМ» не погодилися із зазначеним рішенням Комітету та оскаржують його до суду.

Загальна кількість припинених порушень за грудень 2017 року —

Понад 2400

340 млн грн.

сплачених штрафів

Розмір економічного ефекту —

понад **2,5** млрд. грн

за січень-грудень 2017 року

В АМКУ ПРОВЕДЕНО РОБОЧУ ЗУСТРІЧ ЩОДО ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ

26 грудня 2017 року під головуванням державного уповноваженого Антимонопольного комітету України Анни Артеменко за участю представників Департаменту моніторингу і контролю державної допомоги була проведена робоча зустріч щодо питань надання державної підтримки у вигляді пільгової орендної ставки на приміщення, що орендує ПАТ «Укрпошта» для виробничих потреб.

У заході взяли участь представники Фонду державного майна України, Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, ПАТ «Укрпошта», Київської обласної державної адміністрації, Київської міської державної адміністрації та ТОВ «Нова пошта», які висловили свою позицію стосовно винесених на обговорення питань.

3 презентацію заходу можна ознайомитись [тут](#).

РОЗВИТОК ТОВАРНОГО БІРЖОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ СПРЯТИМЕ СТВОРЕННЮ КОНКУРЕНТНОГО СЕРЕДОВИЩА ТА ПІДВИЩЕННЮ ПРОЗОРІСТІ

Про це 5 грудня 2017 року зауважила державний уповноважений Антимонопольного комітету України Артеменко Анна під час конференції «Розвиток товарного біржового ринку», організованої Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку спільно з Проектом USAID «Трансформація фінансового сектору». Також державний уповноважений зазначила, що Антимонопольним комітетом України та Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку опрацьовується питання щодо укладення двостороннього Меморандуму про взаєморозуміння, метою якого є налагодження оперативного та ефективного співробітництва, з метою належного регулювання та запобігання маніпулювань на ринку, що перешкоджають добросовісній конкуренції.

РЕЗУЛЬТАТИ РОБОТИ АМКУ ЗА ГРУДЕНЬ 2017 РОКУ У СФЕРІ ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ

I. За грудень 2017 року Департаментом моніторингу і контролю державної допомоги АМКУ було отримано:

52 повідомлення про нову державну допомогу;

15 повідомлень про програми підтримки суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, які існували на день набрання чинності Закону;

II. Стосовно вдосконалення правозастосування у сфері державної допомоги:

Погоджено **391** проект нормативно-правових актів;

проведено понад **114** телефонних консультацій надавачам державної підтримки;

проведено навчальний тренінг з питань державної допомоги у Міністерстві інфраструктури;

проведено робочу зустріч щодо питань надання державної підтримки у вигляді пільгової орендної ставки на приміщення, що орендує ПАТ «Укрпошта» для виробничих потреб;

надано 31 роз'яснення з питань застосування законодавства у сфері державної допомоги.

III. Поточний стан розроблення вторинного законодавства у сфері державної допомоги: 1. проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Критеріїв оцінки допустимості державної

допомоги суб'єктам господарювання на проведення наукових досліджень, технічний розвиток та інноваційну діяльність» знаходиться на опрацюванні в Секретаріаті Кабінету Міністрів України.

2. проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання на працівників окремих категорій працівників та створення нових робочих місць» доопрацьовано та подано на розгляд до Кабінету Міністрів України.

3. проект постанови КМУ «Про затвердження Критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання на професійну підготовку працівників» 28.12.2017 схвалений на засіданні Урядового комітету з питань економічної, фінансової та правової політики, розвитку паливно-енергетичного комплексу, інфраструктури, оборонної та правоохоронної діяльності.

4. проект постанови КМУ «Про затвердження критеріїв оцінки допустимості державної допомоги на відновлення платоспроможності та реструктуризацію суб'єктів господарювання» схвалено на засіданні Урядового комітету 14 грудня 2017 року, доопрацьовано в Комітеті та подано на розгляд до КМУ.

5. проект постанови КМУ «Про затвердження Критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання для забезпечення розвитку регіонів та підтримки середнього та малого підприємства» схвалено на засіданні Урядового комітету 14 грудня 2017 року та після доопрацювання в Комітеті буде подано на розгляд до Кабінету Міністрів України.

6. проект постанови КМУ «Про затвердження Критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання на захист навколишнього природного середовища» погоджено з заінтересованими органами. Отримано висновок Міністерства юстиції України за результатами правової експертизи від 8 грудня 2017 року. За результатами опрацювання проект постанови буде подано на розгляд до Кабінету Міністрів України.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ДАЙДЖЕСТ АНТИМОНОПОЛЬНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНИ

У РАМКАХ ПРОГРАМИ СПІВПРАЦІ АМКУ ТА FTC ВІДБУЛОСЬ СТАЖУВАННЯ ПРАЦІВНИКІВ АМКУ В США

Ви, напевне, знаєте, що впродовж останніх півтора року Антимонопольний комітет України тісно співпрацює з конкурентним відомством США – Федеральною Торговою Комісією (FTC). FTC – є найдосвідченішим органом, що опікується питаннями дотримання конкурентного законодавства та захисту прав споживачів з історією, що налічує понад 100 років.

Наші колеги Оксана Дякілева – Директор департаменту досліджень і розслідувань ринків невиробничої сфери, Юрій Литвин – Директор департаменту розслідувань порушень законодавства про захист економічної конкуренції та Марія Ревуцька – начальник відділу контролю за концентраціями та узгодженими діями фінансових та продовольчих ринків проходили в FTC стажування у квітні-травні 2017 року.

Ми розпочинаємо серію бліц-інтерв'ю з учасниками навчання, задавши кожному по 3 запитання.

Дебютним кроком є інтерв'ю з Оксаною Дякілевою. Саме з Оксаною нам сьогодні вдалося поспілкуватися більш детально на тему її досвіду у США.

Отже, що можете в цілому сказати про відмінності у підходах до роботи FTC та АМКУ?

О – «Перш за все хотілося б відмітити високий рівень організаційної роботи американського відомства. Певне, це загальна характеристика для всього американського. У чому вони дійсно молодці, так це в повній відсутності звички витрачати зайвий час. Одразу по приїзду ми чітко розуміли чим будемо займатись щодня, адже за кожним із нас був закріплений окремий куратор або так званий «ментор», який допомагав у

навчальному процесі, для кожного був заздалегідь прописаний окремий план розвитку з урахуванням індивідуальної професійної специфіки, якому неухильно слідували впродовж всього періоду стажування. Повторююсь, ефективність – наріжний камінь для будь-якого процесу, яким займаються американці. І тут дійсно нам, не тільки, як організації, а й в цілому – українцям, є чому повчитись.

– Цікаво, що досить насичена програма тим не менш не була виснажливою. І це, по-моєму, теж окреме вміння. Завжди існував баланс між роботою та відпочинком. Колеги з FTC успішно намагались познайомити нас із традиційною культурою американців, історичними особливостями розвитку. Такі речі, на перший погляд, здаються вторинними, але вони дуже надихають на якісну та ефективну роботу.

– Мене особисто вразив рівень технічної організації та ресурсного забезпечення. Електронний документообіг, забезпечення спеціальними IT-програмами, доступність великої кількості якісних загальнонаціональних баз даних, особисті прямі контакти з працівниками інших відомств, можливість залучення FTC зовнішньої професійної консультації від провідних експертних організацій у процесі досліджень та розслідувань, постійне навчання та підвищення кваліфікації працівників.

А як щодо функціоналу? Чи схожою є структура?

О – «Структура звичайно дещо відрізняється, але є й схожі елементи. За принципом прийняття рішень орган так само є колегіальним – 5 Комісіонерів (аналог – Державні уповноважені). Рішення так само приймаються простою більшістю. До основних функцій FTC відносяться такі, як: проведення досліджень ринків, ведення справ, участь у судових справах судів адміністративного права, участь у судових справах у будь-яких федеральних судах США, введення в дію та правозастосування правил регулювання торгівлі, підготовка звітів Конгресу та свідчення у Конгресі, коментарі щодо економічного впливу законів та нормативних актів, які пропонуються до прийняття, рекомендації бізнесу та освіти споживачів, а також технічна допомога конкурентним органам інших країн.

У Бюро є юристи й розслідувачі, функції між якими дуже чітко розділені, ми ж – універсальні солдати. Юристи складають близько половини всього штату відомства. Однак велику увагу приділено й вивченню економічної складової у процесі розгляду справ – понад 80 високофахових економістів щоденно залучені до цього процесу. Загальна кількість працівників складає понад 1100 людей. Кількість регіональних офісів – 8. Цікавим є те, що у складі самої Комісії присутні

постійно діючі судді, що розглядають справи та уповноважені виносити рішення.

Враховуючи, що діяльність Комісії зорієнтована першочергово на захисті прав споживачів – значна частина роботи приділяється дослідженню питань, пов'язаних із порушеннями у сфері комерційної комунікації. Для цього у відомстві існують спеціалізовані підрозділи – Управління рекламних практик та Управління маркетингових практик. Залучати до своїх справ вони можуть також Управління функціонування та аналізу відповідей споживачів, Управління навчання споживачів та підприємств, Управління технологій та аналізу для судових процесів, Бюро економістів та інші. При цьому так, як і в Україні, функція захисту прав споживачів розподілена між АМКУ (Управління розслідувань недобросовісної конкуренції) та Державною службою України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, а в США подібні завдання виконують FTC та, наприклад, Адміністрація за санітарного нагляду за якістю харчових продуктів та медикаментів.

Які практичні заходи в порівнянні з АМКУ вживає FTC у разі виявлення порушень прав споживачів?

Ринок США є настільки розвинутим, його гравці є більш дисциплінованими, а споживачі – обізнаними, що зайвий раз вводить в оману будь-кого є надзвичайно ризикованим кроком зі сторони бізнесу. Існує суттєва відповідальність за такі порушення. В Америці давно бізнес не діє на стільки прямолінійно, щоб вдаватися прямої брехні у своїх рекламних повідомленнях або використовувати порівняльні характеристики, адже за умови відсутності підтвердження такої інформації, суб'єкт неодмінно зіткнеться з невідворотною відповідальністю. І ця відповідальність полягатиме у а) негайному припиненні порушення; 2) сплаті штрафу; 3) відшкодуванні реальних збитків усім постраждалим споживачам.

Важливим елементом врегулювання суперечок є так звана «мирова угода», тобто досудове вирішення справи між FTC та порушником. До слова, близько 90% всіх суперечок у США вирішуються у подібний спосіб. Збирається настільки сильна доказова база, що порушнику вигідніше добровільно припинити порушення та сплатити штрафи, ніж витрачати час та ресурси на судове оскарження, яке з великою вірогідністю буде вирішено не на його користь. А передбачена законодавством персональна адміністративна, фінансова, і навіть кримінальна відповідальність керівництва та власників бізнесу дуже «мотивує» порушників погоджуватися на мирову угоду.

Крім того, FTC розглядає лише найбільш значущі справи, що в свою чергу впливає на якість проведення

розслідування. В Україні ж на кожну скаргу про порушення повинна бути офіційна реакція Комітету, що зазвичай формалізується у письмовій відповіді – роз'ясненні, навіть якщо скарга є необґрунтованою та безпідставною, або викладені в ній обставини знаходяться поза межами повноважень АМКУ. Тобто, досить велику частину свого робочого часу ми змушені витрачати на листування, яке не принесе користі ані постраждалому споживачу, ані розвитку конкуренції.

Крім того, FTC постійно оновлює, так званий, Кодекс федерального регулювання (Code of Federal Regulations), в якому випикує типові практики порушень профільного законодавства та позицію відомства щодо них. Цей Кодекс є для бізнесу таким же обов'язковим документом, як і, наприклад, закон. Тобто, приймаючи рішення в одній дійсно важливій справі, FTC фактично конкретизує правила гри на ринку та врегульовує поведінку бізнесу.

АМКУ

- державний уповноважений представляє справу;
- відсутність персональної відповідальності власника суб'єкта господарювання;
- можливість оскарження у Господарському суді

FTC

- Бюро представляє справу;
- адміністративний судовий процес;
- можливість оскарження до Комісії у повному складі;
- можливість оскарження до Апеляційного суду

АМКУ РОЗПОЧАТО ДОСЛІДЖЕННЯ за заявою ПП «РІМ-центр»

У Антимонопольному комітеті України за заявою ПП «РІМ-центр» про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, відповідно до якої дії Торгово-промислової палати України (ТПП України) під час видачі довідок про єдиного виробника/постачальника продукції/робіт/послуг, на думку заявника, мають ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, розпочато відповідне розслідування.

Відповідно до заяви одержувачі довідок про єдиного виробника/постачальника продукції/робіт/послуг використовують їх під час участі в процедурах публічних закупівель.

Метою проведення зазначеного розслідування є встановлення відповідності вимогам законодавства про захист економічної конкуренції порядку видачі ТПП України довідок про єдиного виробника/постачальника продукції/робіт/послуг.

РОЗ'ЯСНЕННЯ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕДУР КОНТРОЛЮ ЗА КОНЦЕНТРАЦІЄЮ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ ЗА УЧАСТЮ ОСІБ, ДО ЯКИХ ЗАСТОСОВУЮТЬСЯ САНКЦІЇ

Щодо застосування Закону України від 09.11.2017 р. № 2195-VIII

17 грудня 2017 року набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо захисту економічної конкуренції та удосконалення процедур контролю за концентрацією суб'єктів господарювання» від 09.11.2017 р. № 2195-VIII, яким вносяться зміни до Закону України «Про захист економічної конкуренції» та до Закону України «Про санкції» з метою недопущення надання дозволів на концентрацію суб'єктів господарювання за участю осіб, до яких застосовуються санкції, на різних етапах розгляду заяв та справ про концентрацію, для запобігання фактичній легітимізації придбання та злиттів за участю підсанкційних осіб.

Відповідно до прийнятого Закону, дозвіл на концентрацію не надається, якщо на дії, вчинення яких потребує одержання такого дозволу органів Антимонопольного комітету України, поширюються спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи (санкції), передбачені у частині першій статті 4 Закону України «Про санкції». До таких санкцій, що виключають можливість надання органами Комітету дозволу на концентрацію, можуть належати, зокрема:

- блокування активів – тимчасове обмеження права особи користуватися та розпоряджатися належним їй майном;

- заборона участі у приватизації, оренді державного майна резидентами іноземної держави та особами, які прямо чи опосередковано контролюються резидентами іноземної держави або діють в їх інтересах;

- повна або часткова заборона вчинення правочинів щодо цінних паперів, емітентами яких є особи, до яких застосовано санкції згідно із Законом України «Про санкції».

Водночас, надання дозволу про концентрацію може бути заборонено і у разі застосування інших санкцій, передбачених статтею 4 Закону України «Про санкції», залежно від обставин.

При застосуванні відповідних положень Закону України «Про санкції» мають враховуватися положення законодавства про захист економічної конкуренції щодо можливості об'єднання групи юридичних та/або фізичних осіб (включно з кінцевими бенефіціарами), пов'язаних відносинами контролю, в єдиного суб'єкта господарювання. Відповідно до прийнятого Закону, положення щодо заборони на надання дозволу на концентрацію застосовуватимуться наступним чином:

1) якщо заява на концентрацію подається щодо запланованих дій, на які поширюються спеціальні обмежувальні економічні заходи (санкції), що передбачають заборону концентрації, – така заява повертається без розгляду;

2) якщо Комітет розглядає заяву про надання дозволу на концентрацію, але у процесі розгляду такої заяви набирають чинності санкції, що передбачають заборону цієї концентрації, – така заява повертається заявникові без розгляду;

3) якщо Комітет розглядає справу про концентрацію суб'єктів господарювання, і у процесі розгляду справи набирають чинності санкції, що передбачають заборону цієї концентрації, – справа підлягає закриттю без прийняття рішення по суті;

4) якщо Комітетом у результаті розгляду заяви або справи було надано дозвіл на концентрацію, проте після прийняття рішення про надання дозволу на концентрацію Комітет дізнався, що до концентрації була б заборонено відповідно до Закону України «Про санкції», – рішення про надання дозволу на концентрацію підлягає перегляду та скасуванню. Такий перегляд, в силу ч. 2 статті 58 Закону може бути здійснено

протягом 5 років після прийняття відповідного рішення про надання дозволу на концентрацію.

Закон (зміни до статті 28 Закону України «Про захист економічної конкуренції») вилучає концентрації, заборонені згідно із Законом «Про санкції», з-під дії правила щодо надання дозволу в порядку «мовчазної згоди» (якщо протягом строку розгляду заяви органи Комітету не прийняли рішення про надання дозволу і не розпочали справу про концентрацію).

У зв'язку із набранням чинності зазначеним Законом Антимонопольний комітет України звертає увагу заявників та/або уповноважених представників заявників про необхідність надання, у матеріалах заяви, яка подається на отримання попереднього дозволу на концентрацію, інформації про наявність або відсутність наявності у складі учасників концентрації суб'єктів юридичних та/або фізичних осіб, пов'язаних відносинами контролю з учасниками концентрації відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», до яких застосовуються спеціальні обмежувальні заходи (санкції). У разі наявності у складі учасників концентрації суб'єктів (юридичних та/або фізичних осіб), до яких застосовуються спеціальні обмежувальні заходи (санкції), заявники та/або уповноважені представники заявників повинні надати таку інформацію про суб'єкта:

- найменування та місцезнаходження суб'єкта (для фізичних осіб – П.І.Б. та громадянство);

- відомості про підставу для запровадження санкцій та вид обмежувального заходу (відповідно до Закону України «Про санкції»);

- пояснення щодо наявності або відсутності впливу на концентрацію суб'єкта, до якого застосовуються санкції, а також впливу обмежувальних заходів (санкцій) на заявлену концентрацію.

У разі відсутності у складі учасників концентрації суб'єктів (юридичних та/або фізичних осіб), до яких застосовуються спеціальні обмежувальні заходи (санкції), заявники та/або уповноважені представники заявників повинні обов'язково про це зазначити.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ДАЙДЖЕСТ АНТИМОНОПОЛЬНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНИ

Карл Шапіро про антимонопольне законодавство

Останнім часом у США зростає кількість критики відносно того, що в Америці існує "монопольна проблема". Про це, свого часу, стверджував лауреат Нобелівської премії Джозеф Стігліц та американський сенатор від Демократичної партії Елізабет Уоррен. Президент Трамп назвав Amazon "безподатковою монополією". Реакцією на такі заяви, стало поновлення загостреного інтересу до антимонопольної політики серед експертів, державних діячів, аналітичних центрів та інших лідерів думок.

Але чи дійсно в Америці домінують монополії? Чи є антимонопольне регулювання **рішенням**? Карл Шапір – професор Школи бізнесу Гауса в Каліфорнійському університеті в Берклі, експерт антимонопольного права, який працював у міністерстві юстиції в часи президентства Обами та Клінтона, а також – економічним радником при президентові Обамі, розповідає у своїй новій **статті** (англ. мова).

Пан Шапіро розглядає свідчення про зростаючі концентрації в економіці США, дискутує чи може це призвести до зниження конкуренції, і окреслює подальші перспективи розвитку антимонопольної політики. Я спілкувався з Шапіро телефоном та електронною поштою. Нижче наведені витяги з нашої розмови, відредаговані для зручності читання та внесення певної ясності.

Про його роботу "антимонопольне законодавство під час популізму"

Шапіро: *Звичайно, обрання Трампа є його частиною. Але це ще не все. Під час виборів 2016 року обидві партії заявили, що виборча система була сфальсифікована, а «маленький хлопчина» не отримує справедливої вигоди. Це почуття було частково спрямоване на владу, але і на бізнес також. Схоже, доволі значна кількість американців вважають, що великий впливовий бізнес контролює систему і що звичайні люди та малий бізнес не отримують справедливого поштоху.*

Більш конкретно, немало журналістів, політичних аналітиків та політиків говорили про те, як вони бачать процес зниження рівня конкуренції в Америці протягом останніх 30 або 40 років. Я детально розписав це в моїй роботі. Це твердження спрямовує нашу увагу на те, що антимонопольна політика якимось чином нас підвела.

Про збільшення концентрації в промисловості, та чи призводить це до зниження рівня конкуренції?

Нас не цікавить концентрація сама по собі. Ми використовуємо ринкову концентрацію в якості лакмусового папірця або сигналу щодо конкурентоспроможності ринку. Я проводжу багато часу в паперах, вивчаючи дані з метою з'ясування чи дійсно ринки США стали більш концентрованими протягом останніх 20 або 30 років. Є деякі важливі проблеми з вимірюванням. Бага-

то що з того, що було сказано нам про зміни рівня концентрації на ринках, не має під собою переконаливого обґрунтування – це стає очевидним, коли ви уважніше починаєте вивчати дані. Я бачу деяке збільшення рівня концентрації, але не на таких рівнях, які вказують на наявність багатьох монополій чи навіть продуманих до дрібниць олігополій. Але головне питання полягає в тому, що ми будемо робити зі збільшенням рівня концентрації, яке ми спостерігаємо. Існують дві принципово різні інтерпретації. Одна з них полягає в тому, що коли ринок стає більш концентрованим, це означає, що він менш конкурентний, і тому у нас є проблема. Це не новий погляд; він був досить популярним в 50-х і 60-х роках. І багато людей, схоже, дотримуються цієї точки зору, навіть не розуміючи, що існує абсолютно послідовна альтернативна точка зору. Суть альтернативної точки зору полягає в тому, що коли збільшується рівень концентрації, це свідчить про зростання економіки за рахунок масштабу, а це означає, що більш великі компанії, як правило, більш ефективні, ніж їх дрібні конкуренти. У цій ситуації з часом великі компанії будуть прагнути витіснити своїх дрібніших конкурентів. Це те, що відбувається природним чином, коли фірми конкурують в ситуації, коли має місце значна економія на масштабах. Коли у вас є економія на масштабах, а деякі фірми більш ефективні, ніж інші, то ці фірми прагнуть розростатися і захоплювати ринок, тому ви можете чітко побачити зростаючий рівень концентрації. Крім того, економісти промислових підприємств добре розуміють, що багато ринків природно характеризуються високим рівнем концентрації. Отже, це і є альтернативне пояснення: частина зростаючої концентрації, яку ми бачимо, відображає конкурентний процес у роботі.

Про належну роль антимонопольної політики та принципи, яким вона повинна слідувати:

Існують встановлені принципи антимонополізму. Вони є двопартійними і достатньо давніми. Антимонопольні органи, приватні юристи, антимонопольні економісти та суди – всі дотримуються даних принципів. Кожен, хто працює у цій галузі, зблизився з цими принципами протягом останніх 50 років, і ми навіть змогли експортувати ці принципи за кордон. Вражає те, що ці принципи знову ставляться під сумнів. Люди ставлять їх під сумнів, при цьому не маючи достатніх для цього підстав чи обґрунтованої альтернативи. Отже, які принципи? По-перше, мета антимонопольного законодавства – забезпечити, щоб споживачі отримували вигоду від конкуренції. Це означає кілька речей. По-перше, ми повинні переконалися у тому, що злиття не усувають конкуренцію. По-друге, ми не можемо дозволити фірмам формувати картелі, щоб змовлятися, а не конкурувати. По-третє, ми не можемо дозволити великим, впливовим фірмам зв'язувати руки або виживати конкурентів, які їм загрожують. Спільним знаменником є те, що антимонопольне законодавство не дозволяє фірмам чинити дії, як самостійно, так і групами, які порушують конкурентний процес і завдають шкоди споживачам. Основний

принцип, це те, що ми намагаємося робити антимонопольним контролем.

Тепер давайте розглянемо дві речі, які ми не намагаємося зробити. По-перше, антимонопольне законодавство не руйнує або не регулює компанію просто тому, що вона стала великою чи потужною. Інші закони роблять це. Якщо ми зробимо висновок про те, що галузь є природною монополією і тому конкуренція в цій галузі просто не може мати місце, нам необхідно вдатися до регулювання ціни або норми прибутку; ми робимо це для комунальних послуг. Але антимонопольне законодавство не карає фірми за успішність навіть, якщо вони стають домінуючими. Іноді одна фірма дуже успішна і займає домінуюче становище на ринку. Поки ця фірма не виживає своїх конкурентів або бере участь в «монополізації», – антимонопольне законодавство буде приймати цей результат як частину конкурентного процесу. Це відноситься до Акту Шермана 1890 року, який забороняє «монополізацію», але не «монополію». По-друге, антимонопольне законодавство не захищає невеликі компанії від конкуренції з більшими. Антимонопольне законодавство – це вивільнення сил конкуренції, а не тиск на бізнес. Протягом понад 100 років існують політичні тенденції для захисту малих підприємств. Якщо ми зробимо висновок про те, що це важлива соціальна мета, це повинно бути досягнуто за допомогою інших засобів, таких, як податкова система або через вторинне законодавство, а не через антимонопольне законодавство. Я дуже вражений тим, наскільки сьогоднішні дискусії навколо цих питань дублюють аналогічні дискусії 50 чи навіть 100 років тому. Ненавче це 50-річні цикли, в яких виникають ці популістські настрої, спрямовані на антимонопольне законодавство, щоб вирішити певні проблеми, які не є фундаментально пов'язаними з проблемами конкуренції.

Про проблеми, які не повинні вирішуватись антимонопольним законодавством:

Найважливішою з них є надмірна політична влада великих компаній – вибирати своїх регуляторів і впливати на Конгрес з точки зору вимог законодавства, від екологічної політики до політики праці і податкової політики. Мені здається, що це величезна проблема, яка і справді є частиною більш широкій проблеми узагальненої корупції, завдяки якій гроші мають такий величезний вплив на політику. Я навряд один, хто так вважає, але антимонопольне регулювання не може вирішити цю проблему. Рішення повинно виходити з реформи фінансування (виборчих) компаній, більшої прозорості, більш широкого юридичного визначення корупції або інших політичних стратегій в цьому напрямку.

Другою великою проблемою, яку люди просять вирішити за допомогою антимонопольного законодавства, є нерівність доходів і статків. Ефективне антимонопольне законодавство, дійсно, дещо допомагає у боротьбі з

нерівністю, оскільки воно захищає споживачів. Але антимонопольне регулювання не може бути центральним способом вирішення проблеми нерівності. Це повинна бути податкова політика та інші важливі політики, наприклад, охорона здоров'я та освіта.

У разі регулювання, як у сфері комунальних послуг, або будь-якої іншої грандіозної схеми регулювання, з метою обмеження автономії великих технологічних компаній:

Ми в тому моменті, коли про це багато говорять, і я не думаю, що розмови зникнуть дуже швидко. Я за своєю суттю, не проти певних форм регулювання, якщо вони добре продумані та розроблені. Я просто запитую у тих, хто б це не пропонував: «У чому саме проблема, яку ви намагаєтесь вирішити? Яка організація буде займатися регулюванням? Як захистити цю організацію від захоплення? І чи буде вона працездатною? У той час як екологічні норми, а також правила охорони здоров'я та безпеки були успішними і зберегли багато життів. Ми дізналися від багатьох галузей за останні 50 років про те, що регулювання ціни та вхід/вихід на ринок не працює належним чином. Живим прикладом є регулювання авіаліній. Авіакомпанії були не регульовані 40 років тому.

Повертаючись до сучасних технічних підприємств, одним із прикладів може бути розкриття політичної реклами і тих, хто за неї платить? Чому ні? Це здається слушною ідеєю. Можуть бути деякі технічні проблеми, але це здається дійсно хорошою ідеєю. Різні правила, пов'язані з контролем користувачів над їх особистою інформацією і їх діями он-лайн, – я теж до цього схильуюсь.

Але, коли люди висловлюють загальні побоювання з приводу могутності великих технічних підприємств і звертаються до регуляторів, щоб їх перевірили, то я до цього ставлюсь більш скептично. Візьміть Facebook, наприклад. Очевидно, що Facebook є великим і потужним, завдяки його однойменній величезній соціальній мережі. Але яку проблему вирішити регулювання і про яке саме регулювання ми будемо говорити? Якщо хтось хоче надати пропозицію щодо повномасштабного регулювання, яке буде застосовуватися до Facebook, я слухаю. Але я не думаю, що регулювати економічну потужність великих технічних підприємств достатньо легко. Кращий спосіб зробити це – переконалися, чи піддаються вони силам конкуренції.

Оригінал матеріалу, опублікований 1 листопада 2017 року у Harvard Business Review, доступний за посиланням:

<https://hbr.org/2017/11/as-more-people-worry-about-monopolies-an-economist-explains-what-antitrust-can-and-cant-do>

УСУНЕННЯ ПЕРЕШКОД ДЛЯ ДОСТУПУ НА РИНОК НЕЗАЛЕЖНИХ ПОСТАЧАЛЬНИКІВ

Органами Антимонопольного комітету України протягом 2017 року було проведено планові виїзні перевірки електропередавальних підприємств.

Всього було перевірено 25 електропередавальних підприємств (ЕПО) та встановлено понад 70 випадків, в яких дії/бездіяльність ЕПО могли призвести до порушення законодавства про захист економічної конкуренції та/або порушення законодавства у сфері енергетики. При цьому близько третини таких випадків полягали у створенні перешкод незалежним постачальникам (ПНТ) у доступі на ринок постачання електричної енергії. Загальна частка ПНТ у структурі ринку в 2016 році складала близько 12 %, що в свою чергу значно більше у порівнянні з 2015 роком (8%). Проте ця частка є недостатньою аби констатувати факт наявності значної конкуренції на ринку постачання е/е юридичним особам. Частка ПНТ є порівняно невеликою не тільки внаслідок порушення конкурентного законодавства з боку електропередавальних компаній, але і внаслідок умов та факторів, що сприяють таким порушенням, зокрема через недосконалість законодавства, що регулює відносини у цій сфері. Нормативне врегулювання взаємовідносин між ЕПО та ПНТ відноситься до повноважень НКРЕКП.

Зважаючи на викладене, з метою усунення передумов, що сприяють виникненню порушень законодавства про захист економічної конкуренції, АМКУ надав НКРЕКП обов'язкові для розгляду рекомендації. Пропоновані Комітетом зміни до нормативно-правової бази покликані, зокрема:

- врегулювати питання документообігу між ЕПО та ПНТ шляхом внесення змін до Порядку доступу ПНТ до місцевих (локальних) електричних мереж;
- врегулювати договірні відносини шляхом внесення змін до Примірної форми договору про передачу електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами;
- врегулювати питання щодо відмов ЕПО у погодженні/розгляді тих чи інших документів, які потрібні ПНТ для здійснення своєї господарської діяльності.

в цілому по Україні за 2016 рік:

АМКУ ІНФОРМУЄ!

На виконання частини третьої статті 256 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС та з метою удосконалення системи контролю за узгодженнями діями суб'єктів господарювання, Антимонопольним комітетом України 12 жовтня 2017 року прийнято розпорядження № 10-рп «Про затвердження Типових вимог до вертикальних узгоджених дій суб'єктів господарювання та внесення змін до Типових вимог до узгоджених дій суб'єктів господарювання для загального звільнення від попереднього одержання дозволу органів Антимонопольного комітету України».

Зазначене розпорядження зареєстровано в Міністерстві юстиції України 09 листопада 2017 року за №1364/31232 та опубліковано в Офіційному віснику України 05 грудня 2017 року № 95.

<http://www.amc.gov.ua/amku/doccatalog/document?id=1383398&schema=main>

<http://www.amc.gov.ua/amku/doccatalog/document?id=138400&schema=main>

АМКУ ПОВІДОМЛЯЄ ІНФОРМАЦІЮ ЩОДО "ГАЗОВОЇ" СПРАВИ

У зв'язку із значним зростанням у серпні 2017 року цін на скраплений газ у якості моторного пального (СВГ), 4 вересня 2017 року Комітетом розпочато справу за наявністю ознак порушення у вигляді антиконкурентних узгоджених дій.

Під час розгляду справи здійснено 10 позапланових виїзних перевірок суб'єктів господарювання, що здійснюють діяльність на відповідному ринку.

Крім того, направлено вимоги про надання інформації до 72 суб'єктів господарювання та органів влади, консалтингових агенцій, торгових бірж тощо.

Станом на 20 грудня 2017 року інформація на такі вимоги надійшла частково, проте Комітетом вже проаналізовано значний об'єм інформації.

Опрацьована інформація свідчить про наявність у діях певних суб'єктів господарювання, що здійснюють діяльність на ринку СВГ, ознак порушення, передбаченого частиною першою статті 6 та пунктом 1 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних узгоджених дій суб'єктів господарювання.

Як наслідок, 26 грудня 2017 року залучено в якості відповідачів у справі сім юридичних осіб, що входять до групи «НАДЕЖДА», три юридичні особи, що входять до групи «WOG» та дві юридичні особи, що входять до групи «ОККО».

Оскільки інформація від учасників ринку СВГ ще продовжує надходити, і її аналіз продовжується – перелік відповідачів може бути розширено.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ДАЙДЖЕСТ АНТИМОНОПОЛЬНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНИ

**ДУ АМКУ СВІТЛАНА ПАНІЮТІДІ
ВЗЯЛА УЧАТЬ У КОНФЕРЕНЦІЇ «Охорона
здоров'я та фармацевтика - 2018»,**

АМКУ ОШТРАФУВАВ ТОВ «ЄВРОТЕРМІНАЛ» НА 5 МЛН

14 грудня 2017 року державний уповноважений Анти-монопольного комітету України Світлана Панаїотіді та заступник директора Департаменту розслідувань порушень законодавства про захист економічної конкуренції Комітету Олена Шевчук взяли участь у конференції «Охорона здоров'я та фармацевтика - 2018», організований юридичною компанією «Правовий Альянс».

У конференції брали участь представники провідних фармацевтичних компаній, чий ліки обертаються на ринках України, компаній-дистриб'юторів лікарських засобів, експерти галузі, представники органів влади, інші.

Учасників конференції, зокрема, хвилювали питання допустимості стимулювання просування товарів шляхом надання різних видів знижок та їх впливу на конкуренцію та на загальний рівень цін на ринку. Також цікавили викликали прийняті Комітетом рішення та подальші плани Комітету у частині правозастосування на фармацевтичних ринках, способи зниження ризиків негативного впливу окремих умов дистриб'юторських договорів на стан конкуренції у подальших каналах продажів.

Представники Комітету у інтерактивному діалозі з учасниками конференції надали відповіді на зазначені та інші запитання та розповіли про останні рішення Комітету у сфері фармацевтики, про передбачені законодавством про захист економічної конкуренції способи убезпечення від ризиків обмеження конкуренції, зокрема, за допомогою отримання від Комітету рекомендаційних роз'яснень, про підходи Комітету до оцінки антиконкурентного впливу існуючих договірних практик тощо.

21 грудня 2017 року на засіданні Антимонопольного комітету України прийнято рішення, яким:

1. Визнано, що товариство з обмеженою відповідальністю «Євротерминал» (65005, м. Одеса, вул. Хаджибеївська дорога, код ЄДРПОУ 33507625) у період з березня 2016 року по листопад 2017 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг, пов'язаних з обслуговуванням (обробкою) вантажних транспортних засобів, без оплати яких заїзд в Одеський морський торговельний порт є неможливим, з частотою 100 відсотків.

2. Визнано, що дії товариства з обмеженою відповідальністю «Євротерминал» (65005, м. Одеса, вул. Хаджибеївська дорога, код ЄДРПОУ 33507625), які полягають у стягненні плати за повний комплекс послуг, пов'язаних з обслуговуванням (обробкою) вантажних транспортних засобів, без оплати яких заїзд в Одеський морський торговельний порт є неможливим, а не тих складових, в яких фактично є потреба у експедиторах (перевізниках) і які фактично надаються ТОВ «Євротерминал» та споживаються експедиторами (перевізниками), наслідком чого є стягнення плати за фактично не надані послуги, є порушенням, передбаченим частиною першою статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монополією (домінуючим) становищем на ринку послуг обслуговування транспортних засобів на території Сухого порту, що призводить до ущемлення інтересів суб'єктів господарювання, яке було б неможливим за умов існування значної конкуренції на ринку.

3. За порушення, зазначене у пункті 2 цього рішення, накладено на товариство з обмеженою відповідальністю «Євротерминал» штраф у розмірі 5 369 399 (п'ять мільйонів триста шістьдесят дев'ять тисяч триста дев'яносто дев'ять) гривень.

4. Зобов'язано товариство з обмеженою відповідальністю «Євротерминал» забезпечити можливість проїзду в Одеський морський торговельний порт експедиторів (перевізників) територією товариства без сплати за послуги, у випадку якщо експедитори (перевізники) не потребують і не мають наміру їх споживати, крім тих, що стосуються користування територією товариства з обмеженою відповідальністю «Євротерминал» для проїзду до Одеського морського торговельного порту і без яких забезпечити такий

проїзд неможливо.

Протягом 2016-2017 років до Комітету надходили звернення суб'єктів господарювання, установ, об'єднань, органів влади щодо наявності ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції в діях ТОВ «Євротерминал», зокрема, щодо можливості проїзду вантажного автомобільного транспорту до пункту пропуску ДП «Одеський морський торговельний порт» лише через накопичувальний транзитний майданчик (Сухий порт) ТОВ «Євротерминал» при обов'язковій оплаті кожним вантажним автомобільним транспортом послуг товариства.

Основними завданнями проекту «Сухий порт» є залучення додаткового вантажопотоку в Одеський морський торговельний порт за рахунок розвантаження території порту та модернізації технології обробки вантажу; розвантаження транспортної мережі та покращення екологічної та санітарно-епідеміологічної ситуації у місті Одесі інвестиційного проекту «Сухий порт».

У 2005 році було утворено ТОВ «Євротерминал», який став інвестором будівництва «Сухого порту» для Одеського порту за договором про співробітництво від 01.12.2006.

Предметом договору є взаємне співробітництво сторін в процесі обробки транспортних засобів, що прямують для розвантаження та/або навантаження на території Одеського морського торговельного порту, а також контейнерного вантажопотоку, що проходить через порт, шляхом створення і спільного використання єдиної технологічної схеми «Порт-Естакада-Сухий порт та у зворотному напрямку».

В ході розслідування у справі встановлено, що ТОВ «Євротерминал» займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг, пов'язаних з обслуговуванням (обробкою) вантажних транспортних засобів, без оплати яких заїзд в Одеський морський торговельний порт є неможли-

вим, яке здобуло завдяки рішення виконавчого комітету Одеської міської ради від 25.02.2016 № 46 «Про затвердження схеми організації руху вантажного транспорту до Одеського морського торговельного порту» та Технологічним схемам руху, пропуску та обробки вантажних транспортних засобів, затвердженим Одеським прикордонним загonom і начальником ДП «Одеський морський торговельний порт».

Таким чином виникла ситуація, за якої ТОВ «Євротерминал» є єдиним суб'єктом господарювання, територією якого без порушень правил дорожнього руху можливо потрапити до Одеського морського торговельного порту.

При цьому з кожного вантажного автомобільного транспорту ТОВ «Євротерминал» за договором стягує плату у розмірі 17 доларів (з квітня 2017 року) за комплекс послуг, пов'язаних з обслуговуванням (обробкою) транспортних засобів на території демпферного контейнерного майданчика (Сухий порт), без оплати яких заїзд в Одеський морський торговельний порт є неможливим.

Оплата стягується за повний комплекс, не залежно від наявності наміру, бажання, потреби чи волевиявлення користування (споживання, замовлення) окремих складових, а споживачі вимушені погоджуватись на такі умови та сплачувати за послуги, які не споживають та не бажають споживати.

АМКУ ОШТРАФУВАВ ТОВ «Кам'янка Глобал Вайн» НА 7 МЛН

За результатами розгляду справи про порушення законодавства про захист від недобросовісної конкуренції, Комітетом встановлено вчинення порушення законодавства про захист від недобросовісної конкуренції ТОВ «Кам'янка Глобал Вайн».

ТОВ «Кам'янка Глобал Вайн» здійснює виготовлення та реалізацію вин під позначеннями «Didi Godori», «Дедушка Валико», «Горное вино», «TELLAVANI», «JORGE WINE», «Kakheti premium», інформація про які міститься на інтернет-сайті: <http://www.kgwines.com> у розділі «Грузинские вина» (мовою оригіналу):

та вин, які позиціонуються ТОВ «Кам'янка Глобал Вайн» як грузинські вина, шляхом використання на вказаній продукції грузинської символіки, зокрема: напису «GEORGIAN WINE», різних позначень грузинською мовою, карти Республіки Грузії, прапора Республіки Грузії, інформації у вигляді написів «Грузія», «грузинський», «грузинские традиции».

Інформація, поширена на етикетках, контретиетках, упаковках «Грузинських вин» у вигляді відомостей: «100% GEORGIAN WINE», «Грузія», «грузинський»,

«грузинские традиции», слів та словосполучень грузинською мовою, прапора Республіки Грузії, що окремо або в поєднанні з іншою інформацією, зображеною на етикетках, контретиетках, упаковках «Грузинських вин» може сприятися споживачами як інформація про те, що ці вина є грузинськими.

Відповідно до частини десятої статті 5 Закону забороняється видавати за іноземні українські вина коньяки України і суміші (купажі) з іноземними винами (виноматеріалами, коньяками, коньячними спиртами).

Комітетом встановлено, що обсяги поставленого (закупленого) ТОВ «Кам'янка Глобал Вайн» грузинського виноматеріалу як для виробництва білого вина, так і для виробництва червоного вина є меншими за обсяги виноматеріалу, необхідного для виготовлення «Грузинських вин».

Отже, у складі «Грузинських вин» містяться вітчизняні виноматеріали та/або іноземні виноматеріали, що не є грузинськими.

На засіданні 01 грудня 2017 року Комітет постановив:

1. Визнати дії товариства з обмеженою відповідальністю «Кам'янка Глобал Вайн» (ідентифікаційний код 36805359, м. Київ) з поширення на упаковках, етикетках, контретиетках вин власного виробництва під позначеннями «Didi Godori», «Дедушка Валико», «Горное вино», «TELLAVANI»,

«JORGE WINE», «Kakheti premium», «ЛАЗУРІ» («LAZURI»), «АЛАВЕРДИ» («ALAVERDI») та на інтернет-сайті <http://www.kgwines.com> інформації, що вводить в оману, шляхом повідомлення невизначеному колу осіб неправдивих відомостей: позначень грузинською мовою, прапора Республіки Грузії, позначень «100 % GEORGIAN WINE», «Грузія», «грузинский», «грузинские традиции», «Грузинские вина» (мовою оригіналу) тощо, яка може вплинути на наміри цих осіб щодо придбання вин товариства з обмеженою відповідальністю «Кам'янка Глобал Вайн» як грузинських вин, та дії з поширення на інтернет-сайті <http://www.kgwines.com>, фірмових бланках товариства з обмеженою відповідальністю «Кам'янка Глобал Вайн» інформації, що вводить в оману, шляхом повідомлення невизначеному колу осіб неправдивих відомостей: «Вина со всего мира» (мовою оригіналу), що можуть вплинути на наміри цих осіб щодо придбання вин товариства з обмеженою відповідальністю «Кам'янка Глобал Вайн», порушенням, передбаченим статтею 151 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції».

2. За порушення, зазначене в пункті 1 резолютивної частини цього рішення, накласти на товариство з обмеженою відповідальністю «Кам'янка Глобал Вайн» штраф у розмірі 7 010 000 (сім мільйонів десять тисяч) гривень.

3. Зобов'язати товариство з обмеженою відповідальністю «Кам'янка Глобал Вайн» припинити поширювати інформацію, що згідно з пунктом 1 резолютивної частини цього рішення є порушенням, шляхом приведення інформації щодо вин власного виробництва у відповідність із властивостями цих вин, що не будуть вводити споживачів в оману, зокрема внаслідок обраного способу викладення інформації та приведення інформації у вигляді відомостей: «Вина со всего мира» на інтернет-сайті <http://www.kgwines.com> та на фірмових бланках товариства з обмеженою відповідальністю «Кам'янка Глобал Вайн» у відповідність з дійсним походженням та обсягами виробництва і реалізації вин власного виробництва.

